

Meerjarenbeleidsplan 2018 - 2021

Schrijver	A. Oosterlaken, directeur/bestuurder
Datum definitief	3 mei 2018
Versie/status	Definitief
Revisiedatum	Inhoudelijk vastgesteld RvT op 7 maart 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Evaluatie afgelopen beleidsperiode	4
Landelijke en lokale ontwikkelingen & sociale kaart	5
Visie, missie en doelgroepen	8
Programmering	10
Interne organisatie	13
Financiën	15
Tot slot	17
Bijlage 1 Prestatie-indicatoren (voorbeeld 2018 toegevoegd)	18

Voorwoord

Voor u ligt het meerjarenbeleidsplan 2018 – 2021 van de Bibliotheek Krimpenerwaard. Het is een gegeven dat een beleidsplan alweer is verouderd op het moment dat de inkt droog is. De Bibliotheek Krimpenerwaard ziet dit plan dan ook als een dynamisch stuk op hoofdlijnen dat gedurende de looptijd verder geconcretiseerd zal worden.

Het meerjarenbeleidsplan 2013-2016, met 2017 als overgangsjaar, vormde de afgelopen jaren het leidend kader. In deze periode is veel aandacht besteed aan innovatie van de dienstverlening van de bibliotheek. Het zwaartepunt in de dienstverlening is gedurende deze jaren verlegd van de meer traditionele taken van bibliotheken rondom lezen en leesbevordering naar dienstverlening op het gebied van educatie, (digitale) informatie en participatie, waarbij de behoeften van de klanten voorop staan. Daarnaast functioneert de bibliotheek meer en meer als ontmoetingscentrum. De Bibliotheek Krimpenerwaard mag zich verheugen in een nog steeds groeiende belangstelling voor de activiteiten die zij ontplooit.

Echter: maatschappelijke ontwikkelingen, financiële ontwikkelingen, technologische ontwikkelingen en nog een scala aan andere zaken maken dat een heroriëntatie op het bibliotheekwerk (zowel qua inhoud als uitvoering) de komende jaren aan de orde zal zijn. De Bibliotheek Krimpenerwaard moet opnieuw gaan vaststellen op welke manier het bibliotheekwerk het best kan worden vormgegeven, zowel inhoudelijk als het gaat om maatschappelijke waarde, als efficiënt als het gaat om inzet van mensen en middelen.

In dit meerjarenbeleidsplan zijn de ambities van de Bibliotheek Krimpenerwaard geformuleerd voor de komende vier jaren. Op deze manier ontstaat een gemeenschappelijk denk- en werkkader op hoofdlijnen, zowel voor de bibliotheek zelf als voor de samenwerkingspartners en de financiers.

Evaluatie afgelopen beleidsperiode

De Bibliotheek Krimpenerwaard maakt deel uit van een lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk netwerk. De bibliotheek is wettelijk verankerd in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen en kent vanuit die wet vijf kernfuncties. De afgelopen beleidsperiode (2013-2017) is volop invulling gegeven aan deze kernfuncties.

Binnen deze kernfuncties heeft een duidelijke verschuiving plaatsgevonden. De meer traditionele taken (het uitlenen van boeken) zijn nog steeds succesvol. Door gebruik te maken van moderne technologie is deze functie voor de bibliotheek minder arbeidsintensief geworden. De afgelopen jaren is de personele inzet dan ook verschoven naar de informatieve en educatieve kernfuncties.

De resultaten over de afgelopen jaren laten een toename van het aantal activiteiten en bezoekers zien. De verwachting is dat deze tendens zich ook de komende beleidsperiode zal dit zich voortzetten.

De bibliotheek kan, en wil, het niet alleen doen. Het samenwerkingsnetwerk waarvan de bibliotheek deel uitmaakt wordt steeds hechter. Afgelopen jaren is veel energie gestoken in het opzoeken van en optrekken met diverse samenwerkingspartners in de Krimperwaard. Partijen weten elkaar steeds makkelijker te vinden om gezamenlijk meer effect en efficiëntie te bewerkstelligen.

In de afgelopen beleidsperiode zijn een aantal vestigingen gemoderniseerd. Stijgende bezoekersaantallen op die plekken maken duidelijk dat dit wordt gewaardeerd. Desondanks zijn er – duidelijk zichtbaar na de vorming van de gemeente Krimpenerwaard – een aantal kernen minder goed bedeed als het gaat om de beschikbaarheid van een bibliotheek. Het is het streven om dit de komende beleidsperiode te verbeteren.

Steeds meer gebeurt digitaal, ook in de bibliotheek. Via een overzichtelijk website of een app voor mobiele apparaten kunnen veel klanten digitaal hun eigen zaken regelen.

Al met al heeft de bibliotheek een transformatie doorgemaakt, van binnen naar buiten gericht. De komende beleidsperiode zal dit worden voortgezet.

Landelijke en lokale ontwikkelingen & sociale kaart

Landelijke ontwikkelingen

Er zijn veel veranderingen gaande in de samenleving die de bibliotheek noodzaken om na te denken over de invulling en vorm van het bibliotheekwerk. Enkele van die veranderingen zijn:

Digitale overheid & digitalisering

De Rijksoverheid streeft ernaar dat burgers, bedrijven en organisaties hun zaken met de overheid steeds vaker en meer digitaal kunnen afhandelen. Voor niet iedereen is digitale vaardigheid vanzelfsprekend. De Koninklijke Bibliotheek speelt hierop in door het ontwikkelen van aanbod met betrekking tot het verhogen van de digitale vaardigheden van kwetsbare groepen. Verder wordt via de Online Bibliotheek van de Koninklijke Bibliotheek het uitlenen van e-books gerealiseerd. In de komende jaren zullen deze diensten worden uitgebreid.

Sociaal domein

Per 1 januari 2015 is een aantal zaken gedecentraliseerd vanuit de Rijksoverheid naar de gemeenten. Het gaat om de jeugdzorg, zorg aan langdurig zieken en ouderen en de uitvoering van zaken op het gebied van werk en inkomen. Samenhangend hiermee is de tendens om steeds meer uit te gaan van de zelfredzaamheid, eigen kracht en participatie van de burger. De bibliotheek als laagdrempelige voorziening kan hierbij een ondersteunende rol spelen, omdat de vestigingen frequent open zijn en veel inwoners de weg naar de bibliotheek weten te vinden.

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)

Met ingang van 1 januari 2015 is de bibliotheekwet van kracht: de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. In deze wet zijn de taken van een openbare bibliotheek en de lagen in het netwerk (lokaal, provinciaal en landelijk) vastgesteld en beschreven. Bij de uitvoering hiervan dient een openbare bibliotheek alle vijf de kernfuncties uit te voeren. Het gaat hierbij om:

- Het ter beschikking stellen van informatie
- Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
- Het bevorderen van lezen en het kennis maken met literatuur
- Het organiseren van ontmoeting en debat
- Het laten kennis maken met kunst en cultuur

Ook de Bibliotheek Krimpenerwaard is onderdeel van het stelsel van openbare bibliotheekvoorzieningen en haar activiteiten omvatten deze vijf bibliotheekfuncties. Zij heeft een publieke taak die zij voor het algemene publiek vervult op basis van de waarden onafhankelijkheid, betrouwbaarheid, toegankelijkheid, pluriformiteit en authenticiteit.

De samenhang tussen bibliotheken in Nederland is een belangrijk onderwerp in deze bibliotheekwet. Een van de initiatieven die genomen is om meer samenhang te bereiken is het toewerken naar een landelijke bibliotheekpas. Dit betekent dat waar men ook lid is (geworden) van een openbare bibliotheek, men overal terecht kan. Het lid worden dient te gebeuren in de eigen gemeentelijke woonplaats.

Lokale ontwikkelingen

Ontstaan gemeente Krimpenerwaard

Per 1 januari 2015 zijn de gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist gefuseerd tot de gemeente Krimpenerwaard. Harmonisering en afstemming zijn belangrijke speerpunten voor de eerste jaren geweest. Hierbij zijn de volgende beleidsterreinen geformuleerd:

- Opvoeden en opgroeien (tot 23 jaar)
- Vorming en ontwikkeling (waaronder cultuur)
- Informatie, advies en ondersteuning
- Recreatie, ontspanning en ontmoeting
- Vitaliteit en duurzaamheid

Kijken naar de kernfuncties zoals deze ingevuld worden door de Bibliotheek Krimpenerwaard is een grote overlap te zien met de beleidsterreinen van de gemeente. De huidige producten en diensten van de bibliotheek zijn alle naadloos onder te brengen bij een van de beleidsterreinen.

Voor het aanvragen van subsidie wordt gewerkt aan een nieuw subsidiekader dat in werking zal treden bij de aanvraag van subsidie voor 2019. Subsidie kan worden aangevraagd rondom vijf thema's: Cultuur; Eigen netwerk, sociale omgeving en gezondheid; Financiële zelfredzaamheid; Opgroeien en opvoeden; Sport.

Sociale kaart

Het werkgebied van de bibliotheek Krimpenerwaard betreft elf kernen, te weten Ammerstol, Bergambacht, Berkenwoude, Gouderak, Haastrecht, Krimpen aan de Lek, Lekkerkerk, Ouderkerk aan den IJssel, Schoonhoven, Stolwijk en Vlist. Elke kern heeft haar eigen historische achtergrond waaruit een lokale identiteit voortvloeit.

Bevolkingsopbouw:

De gemeente Krimpenerwaard telt 55.213 inwoners (CBS, 30 april 2017). Wat de leeftijdsopbouw betreft zien we dat de samenstelling redelijk gemiddeld is met uitzondering van Berkenwoude dat een relatief jonge bevolking (0-14) heeft, terwijl Lekkerkerk juist een relatief vergrijsde bevolking (65+) heeft. In Ammerstol en Haastrecht is de groep 45-64 oververtegenwoordigd.

De gezinsgrootte in het hele werkgebied is over het algemeen iets hoger (2,3 tot 2,8) dan gemiddeld in Nederland (2,2). Berkenwoude spant de kroon met 2,8.

Wat betreft niet-westerse allochtonen kan geconcludeerd worden dat deze groep nauwelijks voorkomt in de Krimpenerwaard met uitzondering van Schoonhoven (10%).

De Krimpenerwaard is een gemeente die zich voorbereidt op ontwikkelingen van ontgroening en vergrijzing die zich naar verwacht in de toekomst zullen gaan voordoen zoals bij veel gemeenten in landelijke gebieden.

Inkomensverdeling:

In Krimpen aan de Lek (45%) en Gouderak (47%) zien we relatief meer lage inkomens (Nederland: 40%) terwijl Berkenwoude (33%) en Haastrecht (31%) juist meer hoge inkomens te zien geven (Nederland: 20%). De andere gemeentes zijn redelijk gemiddeld vergeleken met de rest van Nederland.

Opleidingsniveau

Gerelateerd aan andere gemeenten is er in de gemeente Krimpenerwaard sprake van een relatief laag opleidingsniveau. Daarnaast is er landelijk sprake van ongeveer 10% laaggeletterden, dat wil zeggen mensen die onvoldoende taal- en/of rekenvaardigheden beheersen om zich zelfstandig te kunnen redden. De Krimpenerwaard kent relatief weinig allochtonen, maar een behoorlijk aantal (oudere) allochtonen heeft moeite met lezen en schrijven.

Visie, missie en doelgroepen

Bij het onder de loep nemen van de bestaande visie en missie werd duidelijk dat deze aan zeggingskracht niets hebben ingeboet. Het doel van bibliotheken – aan iedereen toegang bieden tot kennis, informatie en verbeelding – blijft immers onveranderd. De wijze waarop gewerkt wordt aan deze visie en missie is echter aan verandering onderhevig, onder meer door de veranderende omgeving en niet in het minst door de digitale ontwikkelingen in de bibliotheekbranche.

Bovenstaande in acht nemend luiden visie, missie en strategie voor deze beleidsperiode als volgt.

Visie

De Bibliotheek Krimpenerwaard is de centrale toegangspoort tot informatie en cultuur en wordt fysiek en virtueel vormgegeven in een goed bereikbare, voor iedereen toegankelijke voorziening voor informatie, educatie, cultuur, ontspanning en ontmoeting. Bijzondere aandacht gaat uit naar specifieke doelgroepen die om welke reden dan ook de aansluiting dreigen te missen in onze moderne maatschappij.

Missie

In de vestigingen van de Bibliotheek Krimpenerwaard staat de klant centraal bij de professionele invulling van de vijf kernfuncties van de bibliotheek: informatie, educatie, cultuur, ontspanning en ontmoeting.

Strategie

De geformuleerde missie wordt uitgedragen door het ontplooiën van een samenhangend stelsel van activiteiten, die terug te voeren zijn naar de kernfuncties van de openbare bibliotheek. Deze kernfuncties zijn geen op zichzelf staande onderdelen – ze sluiten op elkaar aan en versterken elkaar. Bij de uitvoering van deze kernfuncties is een aantal uitgangspunten geformuleerd die hieronder terug te vinden zijn.

Kernfuncties

Eerder is genoemd dat volgens de Wsob de bibliotheek in een gemeente vijf kernfuncties dient uit te voeren. Resumerend gaat het om:

- Het ter beschikking stellen van informatie
- Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
- Het bevorderen van lezen en het laten kennis maken met literatuur
- Het organiseren van ontmoeting en debat
- Het laten kennis maken met kunst en cultuur

De bibliotheek vervult - in het streven naar een adequate invulling van deze kernfuncties - dan ook in toenemende mate de volgende rollen:

- Ondersteuner/aanbieder van activiteiten waar het gaat over taalvaardigheden en digitale vaardigheden voor alle (kwetsbare) inwoners van de Krimpenerwaard om met de digitale overheid om te leren gaan en de benodigde taalvaardigheden te leren beheersen.
- Informatiepunt/publieksvoorlichter als het gaat over maatschappelijke voorzieningen.
- Organisatie die activiteiten initieert en uitvoert op het gebied van leesbevordering.

- Organisatie die eenzaamheid bestrijdt door onder meer een aanbod van leuke en leerzame activiteiten (thema koffie-ochtenden, brei- en haakcafé, informatieavonden voor senioren, historische filmochtenden) in samenwerking met zorg- en welzijnsinstellingen.

Doelgroepen

De Bibliotheek Krimpenerwaard blijft hét kenniscentrum en dé inspiratiebron op het gebied van taal, lezen en leesplezier voor jeugd en jongeren, hun ouders en leerkrachten en andere volwassenen. De bibliotheek sluit in haar dienstverlening aan op het leesgedrag en de informatiebehoefte van de lokale bevolking, gedifferentieerd naar doelgroepen.

In de bibliotheek van nu komen steeds meer groepen die bediend worden als het gaat over versterking van hun zelfredzaamheid en basisvaardigheden. Dit aanbod richt zich met name op de volgende doelgroepen:

- de jeugd tot en met 12 jaar;
- mensen die niet goed kunnen lezen en schrijven (zowel allochtone als autochtone doelgroepen);
- mensen die in isolement (dreigen te) belanden;
- mensen die tegen problemen aanlopen omdat ze niet met de digitale overheid om kunnen gaan.

Deze mensen hebben baat bij het versterken van hun basisvaardigheden, hierbij zijn de volgende invalshoeken te onderscheiden:

- Preventie: burgers op jonge leeftijd de kennis en vaardigheden bijbrengen die zij in het leven nodig hebben; hiermee worden achterstanden op latere leeftijd voorkomen.
- Onderhoud: jongeren en volwassen burgers de gelegenheid bieden zich te blijvend te ontwikkelen.
- “Schadeherstel”: ondersteuning geven aan kwetsbare volwassen burgers die een achterstand hebben opgelopen en de basisvaardigheden onvoldoende beheersen.

Succesbepalende factoren

De beoogde doelen worden jaarlijks vertaald in een set succesbepalende factoren die vlak voor de gemeentelijke fusie in nauw overleg met de toenmalige beleidsambtenaren is opgesteld (zie bijlage 1 voor de afgesproken versie van 2018). Om verder te gaan dan de gebruikelijke output is gedefinieerd welke maatschappelijke effecten de uitvoering van de diverse kerntaken van de bibliotheken heeft. Met de gemeente wordt jaarlijks in dialoog een uitvoeringsbijeenkomst opgesteld waarin deze succesbepalende factoren zijn opgenomen.

Een tweede criterium is de tevredenheid van de klanten. Vierjaarlijks vindt hiervoor een uitgebreid klanttevredenheidsonderzoek plaats. In de komende beleidsperiode zal worden gestreefd naar themagerichte bepaling van de klanttevredenheid, bijvoorbeeld over nieuwe activiteiten. De tevredenheid van de klanten is een belangrijke graadmeter voor het succes van de bibliotheek.

Programmering

Klanten

Voor de klanten wordt een pakket aan diensten aangeboden dat zich richt op:

- Toename leesvaardigheden en bevorderen van het leesplezier
- Het bestrijden van laaggeletterdheid
- Een toename van mediawijsheid
- Toename van digitale vaardigheden
- Toename gezondheidsvaardigheden
- Afname eenzaamheid voor ouderen en andere kwetsbare groepen
- Zelfredzaamheid en participatie
- Het opdoen van positieve leerervaringen en toename van het zelfvertrouwen
- Versterken lokale binding tussen vrijwilligers, bibliotheek, inwoners en instellingen

Collectie

De collectie wordt nadrukkelijk in dienst gesteld van bovenstaand aanbod. Daarnaast dient de collectie een inspirerende collectie te blijven voor algemeen gebruik.

De collectie wordt tevens in dienst gesteld thema's die maatschappelijk relevant zijn in combinatie met een laagdrempelige programmering van bijvoorbeeld lezingen over gezondheidsthema's of inloopspreekuren. Andere voorbeelden zijn workshops solliciteren voor laaggeletterden en lezingen over persoonlijke financiële planning of hulp bij het invullen van digitale overheidsformulieren.

Al sinds jaren is er sprake van één collectie binnen de Bibliotheek Krimpenerwaard. Een centrale functionaris koopt de materialen in aan de hand van collectieprofielen die zijn afgestemd op de sociale kaart. Door deze werkwijze, waarbij ook delen van de collectie rouleren over de vestigingen, kan op efficiënte wijze maximaal rendement uit de collectie worden gehaald.

Onderwijs

De basisschoolleeftijd zal 'dichterbij' bediend worden en meer in samenhang met het onderwijs, zodat de bibliotheek het lezen en de mediawijsheid van kinderen helpt te bevorderen. Het concept De Bibliotheek Op School (dBos) is hiervoor inmiddels een succesvol concept gebleken elders in het land. Een afgeleide vorm hiervan is de bibliotheekdienstverlening in de huidige multifunctionele accommodatie van Gouderak waar scholen tijdens schooltijden permanente toegang hebben tot de bibliotheek als mediatheek. In 2017 is in het werkgebied van de Bibliotheek Krimpenerwaard gestart met een pilot van dBos. Dit zal in 2018 worden geëvalueerd op bruikbaarheid in de Krimpenerwaard.

Laaggeletterden

In 2015 is gestart met de zogenaamde Taalmaatjesprojecten waarbij inwoners van de Krimpenerwaard die het Nederlands niet voldoende machtig zijn taalles krijgen in de bibliotheek. Als vervolg daarop oefenen zij een aantal malen per week met hun eigen Taalmaatje.

In 2017 is in kaart gebracht hoe het zit met de laaggeletterdheid in de gemeente Krimpenerwaard, dit is vastgelegd in de notitie 'Laaggeletterdheid in de gemeente Krimpenerwaard, inschatting van het risico op laaggeletterdheid per wijk'. Conclusie hieruit is

dat het risico op laaggeletterdheid het hoogst is in de kernen Krimpen aan de Lek en Schoonhoven.

In vervolg hierop 2017 is met een incidentele (driejarige) subsidie van de gemeente Krimpenerwaard het Taalhuis Krimpenerwaard opgericht, als onderdeel van de gemeentelijke 'Integratienota 2017-2019'.

Vanuit het Taalhuis wordt door de bibliotheek in samenwerking met andere instellingen en organisaties gewerkt aan het structureren van het taalaanbod, teneinde de taalleerder naar de juiste plek te kunnen doorverwijzen. In vier vestigingen worden wekelijks spreekuren gehouden. De activiteiten vanuit het Taalhuis Krimpenerwaard zullen in deze beleidsperiode worden geïntensiveerd. Na de driejarige subsidieperiode zal een en ander worden geëvalueerd en ingebed dienen te worden in het reguliere beleid.

Via de zogenaamde Webgelden (Regio Midden-Holland) zijn in de afgelopen jaren tal van activiteiten ontplooid die zich richten op het verbeteren van (digitale) basisvaardigheden voor diverse groepen. De komende jaren zal dit traject naar verwachting worden geïntensiveerd. Vanuit deze Webgelden worden basiscursussen Nederlands en cursussen Klik&Tik en DigiSterker verzorgd. Ook wordt een sollicitatietraining gegeven.

Samenwerkingspartners

In de afgelopen jaren is een steeds grotere mate van samenwerking ontstaan met andere organisatie en instellingen. Van oudsher was er al een intensieve samenwerking met het basisonderwijs. De voorschoolse periode en de naschoolse opvang zijn daarbij gekomen. Ook de samenwerking met welzijnsinstellingen en ouderorganisaties is structureel geworden. Door afstemming en samenwerking wordt overlap in de uitvoering voorkomen.

Deze samenwerking is juist ook zo van belang gezien de toeleiding naar elkaars activiteiten. Voor een 'geletterde' organisatie als de bibliotheek is het bijvoorbeeld lastiger om de doelgroep laaggeletterden ook daadwerkelijk te traceren terwijl deze groep bij andere organisaties en vooral ook bij de gemeente wellicht beter in beeld is.

De samenwerking met de bibliotheken in de regio (Gouda, Groene Venen) zal naar verwachting deze beleidsperiode intensiever worden, nu bijvoorbeeld de Regio Midden-Holland de bestrijding van laaggeletterdheid hoog op de prioriteitenlijst heeft geplaatst. Met deze beide bibliotheken is inmiddels een langduriger samenwerkingsrelatie opgebouwd.

De gemeente vormt een samenwerkingspartner apart. Enerzijds is zij de financier van de diensten van de openbare bibliotheek. Anderzijds kan zij de bibliotheek inzetten voor uitvoering van informatievoorziening binnen het sociaal domein (gezondheidsvaardigheden, zelfstandigheid van de burger), voor de integratie van statushouders en vluchtelingen daar waar het taal betreft of voor het digitaal vaardiger maken van de inwoners van de gemeente met het oog op de naderende E-overheid.

Huisvestingsbeleid

De Bibliotheek Krimpenerwaard voert op dit moment haar werkzaamheden uit vanuit vier vestigingen, drie servicepunten en een (ingehuurde) bibliobus. In 2017 is – met provinciale steun – gestart met een traject om de spreiding van het bibliotheekwerk in de Krimpenerwaard onder de loep te nemen. Na de vorming van de gemeente Krimpenerwaard is de constatering dat de spreiding over de gemeenten – als gevolg van divers beleid in de

vijf voormalige gemeenten – niet geheel evenwichtig te noemen is. Met name de kernen Stolwijk en Haastrecht zijn, gezien hun inwoneraantal, karig bedeed met enkel een busstandplaats. Het feit dat de verhurende serviceorganisatie van de bussen heeft aangegeven naar alle waarschijnlijkheid op redelijk korte termijn te zullen stoppen met deze dienstverlening heeft er toe geleid het geheel opnieuw te bezien.

Daarnaast lijkt het goed als alle partijen die werkzaam zijn op het vlak van zelfontwikkeling van de Krimpenerwaardse burger (gemeente, welzijnsinstellingen, gezondheidszorg, maatschappelijk werk enzovoort) gezamenlijk gehuisvest zouden zijn. Een ontmoetingsplek, een 'leefbaarheidscentrum', dicht bij de burger, direct voor de burger.

In een naburige gemeente noemen ze een dergelijke constructie het 'Huis van Alles'. Dit is een laagdrempelige - digitale en fysieke - plek in een kern waar burgers terecht kunnen voor allerlei zaken. Kernwoorden hierbij zijn: participatie, verbinding, preventie en samenwerking. Het gaat om een huiskamer waar jong en oud elkaar kunnen ontmoeten, aan activiteiten kunnen deelnemen en om hulp kunnen vragen.

Het Huis van Alles is een bundeling van krachten en initiatieven van lokale partners. De bibliotheek is één van de partners die daar een actieve bijdrage aan levert onder meer door het leveren van leestafels, uitleenbalies, een kleine collectie, een afhaalpunt voor gereserveerde materialen en vraaggerichte programmering gericht op kwetsbaarder doelgroepen.

Op die plekken waar de bibliotheek nu met andere organisatie een pand deelt is er sprake van een soepelere samenwerking omdat de lijnen korter zijn. Daarnaast zijn de huisvestingskosten per organisatie (veelal allen gefinancierd door de gemeente) lager.

Een en ander is vastgelegd in de notitie 'Gebiedsplan Krimpenerwaard, aanpak bibliotheekvoorzieningen landelijk gebied'. Voor deze notitie is gebruik gemaakt van de gemeentelijke notitie 'Koers en Kader Krimpenerwaard, kernenbeleid voor vitale kernen'. In 2018 worden de plannen die hierin zijn vastgelegd uitgewerkt op (financiële) haalbaarheid.

Interne organisatie

Organisatievorm

De Bibliotheek Krimpenerwaard bestaat sinds 2006. Sinds 2011 is de organisatie ingericht volgens de principes van Cultural Governance waarbij de directeur/bestuurder de verantwoordelijk draagt en verantwoording aflegt aan de Raad van Toezicht.

De directeur/bestuurder vormt met drie locatieleiders het managementteam.

De organisatie heeft 13 betaalde medewerkers (totaal 7,5 fte) en op dit moment ruim 200 vrijwilligers. De Bibliotheek Krimpenerwaard is daarmee een kleine bibliotheekorganisatie. Gezien de omvang wil de bibliotheek de komende beleidsperiode gebruiken om de mogelijkheden tot structurelere samenwerking, dan wel fusies met andere bibliotheekorganisaties, te onderzoeken om daarmee ook voor de toekomst voldoende grootte en slagkracht te behouden.

Personeel

De getalsmatige verhouding tussen betaalde krachten en vrijwilligers is opmerkelijk te noemen. Vrijwel geen enkele andere bibliotheek kent een dergelijke verhouding.

De betaalde medewerkers zijn MBO- of HBO-geschoold. Door de verschuiving - ook door de invoering van zelfbediening voor de klanten - van de meer traditionele uitleenfunctie naar de informatieve, educatieve en ontmoetingsfunctie is de focus bij de betaalde medewerkers steeds meer op coördinerende, beleidsmatige en innovatieve werkzaamheden komen te liggen dan bij routinematige uitvoeringstaken. Komende beleidsperiode zal zich dit voortzetten.

Ook de positie van de vrijwilliger is aan verandering onderhevig. Door toenemende automatisering is de inzet van vrijwilligers veranderd. Steeds meer vrijwilligers werken mee in projecten of tijdelijke trajecten in plaats van in een wekelijks rooster als gastvrouw/gastheer. Met name op het gebied van taalprojecten en het onderrichten in digitale vaardigheden stromen nieuwe vrijwilligers in.

De Bibliotheek Krimpenerwaard heeft een vrijwilligersbeleid waarin de positie van vrijwilligers is beschreven.

ICT

De Bibliotheek Krimpenerwaard volgt de landelijke digitale ontwikkelingen nauwlettend en zorgt dat zij qua informatiearchitectuur kan aansluiten bij landelijke trajecten zoals de invoering van de Nationale Bibliotheekpas.

In de jaren 2016//2017 is de totale ICT-infrastructuur vernieuwd. Met name door toename van het aantal cursussen dat wordt gegeven is de snelheid van de dataverbindingen van groter belang geworden.

De kosten voor het bibliotheekautomatiseringssysteem zijn hoog. Mede op aandringen van de Bibliotheek Krimpenerwaard wordt momenteel op provinciaal niveau een onderzoek gedaan naar goedkopere alternatieven. Daarnaast wordt intensief gewerkt aan het tot stand komen van een landelijk bibliotheekstelsel dat efficiënter en voordeliger zou kunnen zijn.

Marketing en communicatie

In 2016 is in samenwerking met de Bibliotheek De Groene Venen een nieuw strategisch en operationeel marketingplan opgesteld. Dit is een continuering van eerdere – tot tevredenheid verlopende – samenwerking op dit gebied.

Het 'Gezamenlijk strategisch en operationeel marketingplan 2016-2019' kent de volgende speerpunten: het profileren van de dienstverlening van de bibliotheek, het verbinden van de bibliotheek en andere organisaties, het bevorderen van de participatie, ledenbehoud, toenemend gebruik door specifieke doelgroepen, werving van donateurs, interactie met de gebruiker. Deze marketingpunten worden uitgewerkt in actieplannen per jaar.

Kwaliteitszorg en certificering

Er zijn landelijk geldende kwaliteitsnormen waaraan iedere openbare bibliotheek dient te voldoen teneinde het etiket 'gecertificeerde bibliotheek' te verwerven. Dit etiket is noodzakelijk om onderdeel uit te blijven kunnen maken van het landelijke bibliotheeknetwerk. Tevens geeft het gemeenten inzicht in de kwaliteit van het bibliotheekwerk binnen hun gemeente.

De Bibliotheek Krimpenerwaard is eind 2017 voor de derde maal gecertificeerd en heeft daarmee het predicaat 'toekomstbestendige bibliotheek' gekregen. In 2021 staat een volgende audit op de rol. In de tussentijd blijft de bibliotheek haar activiteiten uitvoeren volgens de Plan-Do-Check-Act-cirkel, teneinde de kwaliteit ervan nauwlettend te volgen.

Financiën

De gemeente Krimpenerwaard ziet de bibliotheek als een basisvoorziening voor haar inwoners. Het bibliotheekwerk in de gemeente Krimpenerwaard wordt voor ongeveer 90% gefinancierd door de gemeente Krimpenerwaard. De inhoudelijke verantwoording vindt plaats via een traject van beleidsgestuurde contractfinanciering. Het is zaak om met de gemeente in goed overleg afspraken te maken over de gewenste dienstverleningsvormen. Voor de beleidsperiode 2018-2021 zal minimaal de huidige subsidie nodig zijn, exclusief de jaarlijkse prijsindexering van het CBS.

Daarnaast zijn een aantal zaken te voorzien waarvoor extra financiële middelen nodig zijn, zowel incidenteel als structureel. Incidenteel zal het gaan over de inrichting van servicepunten in de kernen Stolwijk en Haastrecht ter vervanging van de huidige busuren. Inschatting van de incidentele stichtingskosten voor twee servicepunten is €120.000,-. Wat de exploitatie betreft zal gestreefd worden dit te regelen binnen de huidige gelden die momenteel uitgegeven worden aan het inhuren van de bibliobus.

Het voortzetten van het Taalhuis en de daaruit voortvloeiende activiteiten gericht op de (digitale) basisvaardigheden van de burgers van de Krimpenerwaard dient ingebed te worden in reguliere financiering om de continuïteit en professionele kwaliteit te kunnen waarborgen. Het continueren hiervan kost € 36.000 op jaarbasis na 2019 (uitgaande van continuïteit van de incidentele subsidie tot en met 2019).

Tot slot is er sprake van een disbalans in het aantal betaalde professionele krachten en het aantal vrijwilligers. Heel veel zaken worden uitgevoerd met of door vrijwilligers, maar sommige zaken vragen specifieke kennis en kunde, met name daar waar het gaat om het initiëren van activiteiten voor specifieke doelgroepen en digitale projecten en de aansturing van vrijwilligers hierbij. Structurele uitbreiding van de formatie met minimaal 1 fte is dan ook uiterst gewenst. Kosten hiervan op jaarbasis bedragen € 68.000,-.

Vanaf 2020 zal een meerjarensubsidie bij de gemeente worden aangevraagd waarin bovenstaande zaken zijn meegenomen. Op die manier zal het mogelijk zijn om ook in de toekomst professioneel bibliotheekwerk te leveren via een evenwichtig verspreid bibliotheek netwerk in de gemeente Krimpenerwaard.

Daarnaast zal ook de komende jaren gezocht blijvend worden naar aanvullende alternatieve financieringsmogelijkheden. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat het vrijwel altijd gaat om incidentele projectgelden.

In een beknopt overzicht:

	2018	2019	2020	2021
Continueren huidige dienstverlening, benodigde subsidie (jaarlijks + 2%)	€ 1.031.952,--	€ 1.052.925,--	€ 1.073.983,--	€ 1.095.462,--
Continueren en uitbreiding Taalhuis	€ 36.000,--	€ 36.000,--	€ 36.000,--	€ 36.000,--
Professionalisering dienstverlening			€ 68.000,--	€ 68.000,--
Uitbreiding vestigingen (Haastrecht en Stolwijk) - incidenteel			€ 120.000,--	
Totaal	€ 1.067.952,--	€ 1.088.925,--	€ 1.297.983,-- (waarvan € 120.000,-- incidenteel)	€ 1.199.462,--

Tot slot

Voor u ligt een ambitieus plan dat streeft naar een betere spreiding voor de uitvoering van het bibliotheekwerk in de Krimpenerwaard. Een plan dat voor de inwoners van de Krimpenerwaard een meerwaarde biedt: kans op zelfontplooiing en zelfredzaamheid dicht bij huis. Tenslotte is de bibliotheek er voor iedereen!

Bijlage 1 Prestatie-indicatoren (voorbeeld 2018 toegevoegd)

PRESTATIEAFSPRAKEN

BIBLIOTHEEK KRIMPENERWAARD en de GEMEENTE KRIMPENERWAARD

Sinds 1 januari 2015 is de nieuwe bibliotheekwet, de Wsob, van kracht die nieuwe kaders vastlegt voor het bibliotheekwerk. In de Wsob zijn de vijf kernfuncties van een openbare bibliotheek als volgt beschreven:

- het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- het organiseren van ontmoeting en debat;
- en het laten kennis maken met kunst en cultuur.

Deze vijf kernfuncties dragen, volgens artikel 5 van de wet, bij aan de persoonlijke ontwikkeling van het algemeen publiek en aan de verbetering van maatschappelijke kansen.

Product ¹	Prestatie-eenheid	Prestatie indicator ²	Output	Resultaat 2017	Beoogd resultaat 2018	Maatschappelijke effecten binnen de gemeente
Bezoekers en gebruikers	Aantal ingeschreven (betalende en/of actieve) gebruikers	In vergelijking met de landelijke trend wijken de fluctuaties in het aantal ingeschreven gebruikers maximaal 3% af	Aantal ingeschreven gebruikers per jaar, gerelateerd aan de getallen van de voorgaande jaren. Trend wordt bekeken per vestiging.	Lichte groei t.o.v. 2016: 10.424 leden, groei van 1,4%	Stabilisatie t.o.v. 2017	Iedereen kan meedoen, versterken van de eigen kracht van de inwoners.
	Aantal bezoekers bibliotheek	In vergelijking tot de landelijke trend wijken de fluctuaties in het aantal	Aantal bezoekers per vestiging, gerelateerd aan de cijfers van voorgaande jaren.	Stabilisatie t.o.v. 2016: 188.396 bezoekers	Lichte groei t.o.v. 2017, o.a. door nieuw gebouw Krimpen a/d Lek	Iedereen kan meedoen. Bijdrage aan de sociale cohesie en leefbaarheid van de kernen.

¹ gerelateerd aan kernfuncties

² De prestatie-indicatoren hebben een directe relatie met de kernfuncties.

		bezoekers maximaal 3% af.				
	Aantal bezoekers website en apps	Digitaal gebruik – toename van 5%	Aantal bezoekers per jaar voor de hele organisatie, gerelateerd aan de cijfers van voorgaande jaren.	Nog niet bekend i.v.m. storing	Stabilisatie t.o.v. 2017	Iedereen kan meedoen, versterken van de eigen kracht van de inwoners.
	Gebruik digitale dienstverlening	Ontwikkeling van digitale diensten (via Bibliotheek.nl)	Gebruik digitale diensten en producten	30-90 cursisten Klik & Tik 30 cursisten Digisterker	Stabilisatie t.o.v. 2017	Iedereen kan meedoen, versterken van de eigen kracht van de inwoners
	Klanttevredenheid	Tevredenheid van klanten meten en verbeterpunten benoemen en implementeren.	Cijfer vierjaarlijks onderzoek	Nieuw klanttevredenheidsonderzoek: klanten geven Bibliotheek Krimpenerwaard een 8,1.	8,1	Tevredenheid van inwoners over de dienstverlening van de bibliotheek ten einde te kunnen inventariseren wat de behoeften zijn van de gebruikers.
	Aantal gebruikers en uitleningen bibliobussen	Mate van gebruik dienstverlening bussen.	Aantal bezoekers per halteplaats, gerelateerd aan de cijfers van voorgaande jaren.	Aantal leden stabiel t.o.v. 2016: 771 totaal. Uitleningen sterk verminderd t.o.v. 2016: -9,2%	Stabilisatie t.o.v. 2017 Vervanging voor dienstverlening bus per 2019 realiseren.	Iedereen kan mee doen, versterken van de eigen kracht van de inwoners.
Uitlenen en raadplegen	Aantal uitleningen op gemeentelijk niveau	In vergelijking tot de landelijke trend wijken de fluctuaties in het aantal uitleningen maximaal 5% af.	Jaarlijks aantal uitleningen t.o.v. aantal uitleningen voorgaande jaar, per bibliotheek.	Lichte daling t.o.v. 2016: 412.690 uitleningen Sterke stijging t.o.v. 2016: 10.122 uitleningen e-books, stijging van 50%	Stabilisatie fysieke uitleningen t.o.v. 2017. Stijging uitlening e-books t.o.v. 2017 met 5%	Aantal uitleningen geeft beeld van leesniveau/mate van geletterdheid in een gemeente.
Informatie & advies	Bezetting inlichtingenwerk door gekwalificeerd personeel	Tijdens full service openingstijden is een gediplomeerd medewerker aanwezig in de vestigingen, de servicepunten	Bezetting gedurende het hele jaar.	100% bezetting	100% bezetting	Iedereen kan meedoen – laagdrempelige toegang tot informatie en advies. Bijdrage aan 'informatiewijsheid' van de burger.

		draaien op vrijwilligers.				
	Beantwoorde inlichtingenvragen	Minimaal 90 % van de inlichtingenvragen is beantwoord of adequaat doorverwezen.	Aantal beantwoorde vragen per jaar per bibliotheek en toepassing van het vraagprotocol ('kanteling van vraagstelling')	Stijging aantal klantvragen t.o.v. 2016: +5% Totaal 26.300 vragen Aantal onbeantwoorde vragen: 26 (= 0,001%)	Daling aantal vragen in categorie 1, stijging van het aantal inhoudelijke vragen in categorie 2 t/m 5 Aantal onbeantwoorde vragen naar 0%	Iedereen kan meedoen – laagdrempelige toegang tot informatie en advies. Bijdrage aan 'informatiewijsheid' van de burger
	Sociale kaart Krimpenerwaard	Ingevulde sociale kaart Krimpenerwaard.	Ingevulde gegevens betreffende de Bibliotheek Krimpenerwaard	Ingevulde gegevens betreffende de Bibliotheek Krimpenerwaard	Ingevulde gegevens betreffende de Bibliotheek Krimpenerwaard	Iedereen kan meedoen – laagdrempelige toegang tot informatie en advies. Bijdrage aan 'informatiewijsheid' van de burger
Culturele en educatieve activiteiten	Gebruik dienstverlening door vroeg- en Voorschoolse periode	Aantal activiteiten binnen de gemeente	Aard (informatief, leesbevorderend, educatief (inclusief mediawijsheid) en aantal activiteiten per gemeente per bibliotheek. Deelname in aantal instellingen en/of groepen en/of deelnemers. Mening van deelnemers (vanuit evaluatie)	Het niveau van 2016 is minstens geëvenaard. Zie voor meer informatie ons jaarverslag.	Vergelijkbaar niveau met 2017.	Optimale ontwikkeling van sociaal emotionele, - culturele en cognitieve jongeren.
	Gebruik dienstverlening door primair onderwijs	Aantal activiteiten binnen de gemeente	Aantal groepsbezoeken. Aantal groepen dat klassikaal ruit De Bibliotheek op School	Idem	Idem	Optimale ontwikkeling van sociaal emotionele, - culturele en cognitieve jongeren.

	Gebruik dienstverlening door voortgezet onderwijs (indien aanwezig)	Aantal activiteiten binnen de gemeente	Aantal en aard van activiteiten met het voortgezet onderwijs.	Idem	Idem	Optimale ontwikkeling van sociaal emotionele, - culturele en cognitieve jongeren
	Gebruik door de doelgroep laaggeletterden	Aantal activiteiten/faciliteiten binnen de gemeente	Aantal en aard van activiteiten voor de doelgroep laaggeletterden binnen de gemeente.	50 a 60 taalmaatjes 8 cursisten Sollicitatiecursus Jouw voorsprong op de rest	Groei in deelname	Iedereen kan meedoen – bestrijding laaggeletterdheid.
Ontmoeting en debat	Minimale openingstijden vestigingen	Totaal aantal openingstijden per gemeente, gespecificeerd per vestiging	Openingstijden per gemeente per vestiging – verdeeld in full service en toezichturen.	Idem als 2016	Voortzetten situatie per 1 september 2017. Evaluatie 'onbemande' openingstijden na 1 september 2018.	Leefbaarheid en sociale cohesie
	Gebruik leestafel	Gemiddelde bezetting op gemeentelijk niveau.	Gemiddelde bezetting (tijdens openingstijden):	Gemiddelde alle vestigingen: 4,7 Voor 2017 stabilisatie.	Stabilisatie	Leefbaarheid en sociale samenhang
	Gelegenheid bieden tot expositie over lokale en regionale zaken	Binnen de servicepunten vinden wisselende expositie plaats op basis van een expositieschema	Expositieschema dient volledig gevuld te zijn, het gaat hierbij om minimaal 6 expositie per vestiging. Als de agenda vol is wordt doorverwezen naar andere vestigingen	Minimaal 6 expositie per vestiging in 2017.	Minimaal 6 expositie per vestiging in 2018.	Leefbaarheid en sociale cohesie
	Plaatsvinden van activiteiten in het kader van Ontmoeting en Debat	Organiseren en faciliteren van activiteiten.	Aantal en aard van de activiteiten.	Diverse cafés Lezingen	Handhaving niveau 2017.	Leefbaarheid en sociale cohesie, iedereen kan meedoen, het versterken van de eigen kracht van inwoners

Innovatie en ontwikkelagenda	Bibliotheek is gecertificeerd	Behalen certificering.	Audit in 2017.	Audit in 2017.	Uitvoeren aanbevelingen uit audit oktober 2017.	Waarborg voor de kwaliteit van de bibliotheekvoorziening.
	Participatie in lokale, provinciale en landelijke bibliotheek innovatietrajecten	Implementatie van nieuwe ontwikkelingen in de dienstverlening van de Bibliotheek Krimpenerwaard.	Aard en omvang van de projecten per jaar.	Deelname landelijke projecten Koninklijke Bibliotheek	Deelname landelijke projecten Koninklijke Bibliotheek	Samenwerking met anderen teneinde effectiever en efficiënter te werken richting inwoners van een gemeente
	Inhoudelijke samenwerking op lokaal niveau	Mate van samenwerking met andere partijen.	Per gemeente benoemen en participatiewijze van Bibliotheek Krimpenerwaard beschrijven (benoemen lokale partners).	Zie ons jaarverslag en onze website (Over ons / Samenwerkingspartners)	Uitbouwen samenwerkingsrelaties.	Samenwerking met anderen teneinde effectiever en efficiënter te werken richting inwoners van een gemeente.
	Onderzoeken mogelijkheden van medegebruik van gebouwen en diensten	Gezamenlijke huisvesting en/of dienstverlening.	Inspanningsverplichting. Bij mogelijkheden omzetten in concrete doelstellingen per partij.	Indien aan de orde.	Indien aan de orde. Voortkomend uit meerjarenbeleidsplan proactief oppakken.	Samenwerking met anderen teneinde effectiever en efficiënter te werken richting inwoners van een gemeente.